رئیس‌کل بانک مرکزی در دیدار با رئیس صندوق بین‌المللی پول اعلام کرد؛

تداوم اجرای سیاست‌های تثبیت اقتصادی به‌رغم تحریم‌ها

رئیس‌کل بانک مرکزی ایران در دیدار با رئیس صندوق بین‌المللی پول، بر افزایش تعاملات با این نهاد مالی بین‌المللی با رعایت منافع ملی بالاخص در شرایط تحریم‌های غیرقانونی آمریکا تاکید و اعلام کرد: برنامه‌های اصلاح سیاست‌ها تثبیت اقتصادی با هدف کاهش قابل توجه تورم تداوم خواهد داشت.
به گزارش زمان به نقل ازایرنا، «محمدرضا فرزین» در دیدار با کریستالینا جورجیوا (Kristalina Georgieva) رئیس صندوق بین‌المللی پول با حضور برخی از معاونان و مدیران ارشد صندوق بین‌المللی پول از جمله «جهاد آزئور» مدیر بخش خاورمیانه و آسیای مرکزی صندوق در واشنگتن بر افزایش تعاملات با این نهاد مالی بین‌المللی با رعایت منافع ملی بالاخص در شرایط تحریم‌های غیرقانونی آمریکا تاکید کرد. رئیس کل بانک مرکزی ایران با اشاره به جلسات سازنده با مدیر بخش خاورمیانه صندوق، از تقویت ارتباطات با این نهاد پس از یک دوره توقف، ابراز خشنودی کرد و اظهار داشت: در خصوص موضوع مشاوره ماده چهار صندوق و تهیه گزارشی از وضعیت اقتصادی و کارآمدی سیاست‌های پولی و مالی کشور، پس از انجام هماهنگی‌های داخلی به اطلاع مقامات صندوق رسانده خواهد شد. وی افزود: همچنین در خصوص ارایه داده‌های اقتصادی به صندوق بین‌المللی پول به منظور تکمیل گزارش ماده چهار نیز این اطلاعات به طور منظم توسط بانک مرکزی ایران و مرکز آمار ایران منتشر می‌شود، ولی در خصوص برخی از اطلاعات اقتصادی به دلیل تحریم‌های یک‌جانبه و غیرقانونی آمریکا، طبقه‌بندی محرمانه وجود دارد که قابل دسترس نخواهد بود. فرزین در ادامه به درخواست تامین مالی سریع ایران در دوران کرونا از صندوق که توسط دولت وقت مطرح شده بود اشاره کرد و گفت: با وجود عدم پذیرش این درخواست از سوی صندوق بین‌المللی پول و در حالی که این مهم، در اختیار عموم کشورهای متقاضی قرار گرفته بود، ایران توانست هم‌زمان با تعاملات خارجی و اتکا به ساخت واکسن در داخل، با این ضایعه به خوبی مقابله کرده و واکسیناسیون عمومی در ایران را انجام دهد. رئیس‌کل بانک مرکزی تاکید کرد: در سال ۱۴۰۱ با اعمال سیاست‌های پولی، اعتباری و ارزی موثر توسط بانک مرکزی میزان رشد نقدینگی کشور با کاهش ۹ واحد درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ به محدوده ۳۰ درصدی رسید. وی ابراز امیدواری کرد که با تداوم برنامه‌های اصلاح سیاست‌ها تثبیت اقتصادی، کاهش قابل توجه تورم و قرار گرفتن در کانال ۳۰ درصد در سال جاری تحقق یابد. فرزین در ادامه به سیاست‌های موفق ایران در خصوص بازار کار و ایجاد فرصت‌های شغلی و کاهش نرخ بیکاری به حدود ۹ درصد اشاره کردند. رئیس‌کل بانک مرکزی کشورمان با تاکید بر اهداف صندوق بین‌المللی پول از جمله ارتقای میزان همکاری مالی، کمک به رشد اقتصادی و ایجاد تسهیلات مالی برای کشورهایی که خواستار تنظیم تراز پرداخت‌هایشان هستند، به افزایش تعاملات با این نهاد مالی بین‌المللی با رعایت منافع ملی بالاخص در شرایط تحریم‌های غیرقانونی تاکید کرد.

امکان برداشت ۶/۷میلیارد دلار از منابع ایران در صندوق بین‌المللی

محمدرضا فرزین در حاشیه دیدارهای خود با مقامات صندوق بین‌المللی پول در واشنگتن گفت: در حال حاضر ایران دارای ۴.۸ میلیارد SDR حق برداشت ویژه (معادل ۶.۷ میلیارد دلار) است که از این منابع به منظور کمک به وضعیت اقتصادی موجود می‌تواند با کمترین تشریفات اداری و به سرعت از این قابلیت استفاده کند. رئیس کل بانک مرکزی افزود: صندوق بین‌المللی پول در مقاطع زمانی مختلف که اقتصاد جهانی با رکود مواجه می‌شود به منظور کمک به اعضای خود اقدام به خلق نقدینگی موسوم به (SDR Allocation) حق برداشت ویژه می‌کند تا کشورها با تکیه بر آن نقدینگی مورد نیاز خود را برای برون رفت از وضعیت رکود به دست آورند. وی گفت: در همین راستا تا پیش از سال ۲۰۲۱ در حساب ایران ۱.۴ میلیارد SDR (حق برداشت ویژه) وجود داشت که در ماه‌های پایانی آن سال در قالب طرح صندوق برای مقابله با رکود اقتصادی ناشی از کرونا ۳.۴ میلیارد SDR به موجودی قبلی اضافه شد لذا در حال حاضر ایران دارای ۴.۸ میلیارد SDR (حق برداشت ویژه) (معادل ۶.۷ میلیارد دلار) است.

رئیس سازمان امور مالیاتی کشور مطرح کرد:

مقابله با دانه‌درشت‌های فرار مالیاتی

رئیس سازمان امور مالیاتی با بیان اینکه بیش از پنجاه درصد از بودجه جاری کشور باید توسط درآمدهای مالیاتی محقق شود، از مقابله سازمان با دانه درشت‌های فرار مالیاتی خبر داد و گفت: سال گذشته ۱۸ هزار میلیارد تومان فرار مالیاتی وصول شد و امسال تا کنون، هشت هزار میلیارد فرار مالیاتی وصول شده است و این روند ادامه دارد.
به گزارش خبرنگار زمان- الهام آمرکاشی؛ سید محمدهادی سبحانیان -رئیس سازمان امور مالیاتی کشور- روز چهارشنبه در نشست خبری با اصحاب رسانه، ضمن تأکید بر این مهم که «مقولهٔ مالیات‌ستانی» نیازمند یاریِ تمام اجزاء کشور است، یکی از راهبردهای اصلیِ برای وصول مالیات را شناسایی فرارهای مالیاتی عنوان کرد و گفت: سازمان مالیاتی با دانه درشت‌های فرار مالیاتی به نفع تولید مبارزه می‌کند. سبحانیان با اعلام این موضوع که سازمان امور مالیاتی کشور، راهبرد و راهکارهای متعدد در سال جاری خواهد داشت؛ به چند نمونه اشاره کرد و گفت: سازمان مالیاتی بازوی بخش تولید خواهد بود. وی عنوان کرد: سازمان با طبقه دلال در کشور مقابله خواهد کرد. راهبرد ما مالیات‌ستانی عادلانه به نفع تولید است. دلالان با چهره‌های موجه‌ای فرار از مالیات می‌کنند که برای شکل‌گیری رونق تولید مبارزه جدی خواهیم کرد.
«تغییر در موازنه مالیات به نفع تولید و به ضرر فراریان مالیات» یکی دیگر از راهکارهای مطرح در این زمینه بود که از سوی رئیس سازمان امور مالیاتی مطرح شد. وی همچنین در ادامه «تکریم مودیان» و «استقرار میز خدمت» را راهبرد اصلی سازمان مالیاتی اعلام کرد و گفت: اگر به دنبال وصول درآمدهای مالیاتی هستیم، باید مودیان را تکریم کنیم و با پاسخگویی به سوالات و شبهات آنها احترام بگذاریم که در همین زمینه تفاهم‌نامه‌ای برای پاسخ به سوالات و استقرار میز خدمت در نهادها و صنوف مختلف، اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی به مردم اقدام کرده‌ایم. رئیس سازمان امور مالیاتی کشور همچنین «اطلاع‌رسانی به مردم و فعالین اقتصادی که مالیات صرف چه اموری می‌شود» را از دیگر طرح‌های مذکور در سازمان عنوان کرد و با اشاره به اخذ مالیات از صنوف گفت: در حوزه مالیات اصناف در قالب تبصره ماده ۱۰۰ اصناف را از ارائه اظهارنامه مالیاتی معاف کردیم با استفاده از داده‌های سیستمی مالیات اخذ می‌شود. سبحانیان گفت: یکی از گلایه‌ها بی‌عدالتی در حوزه مالیاتی است، اصلاحات را در این موضوع دنبال می‌کنیم و از نظام مالیاتی سنتی به سمت مالیات‌ستانی هوشمند حرکت می‌کنیم. وی بیان کرد: هدف اصلی ما بهره‌گیری از داده محوری و تکیه به اطلاعات است، فعالان اقتصادی ما دهه‌هاست که با نظام سنتی مالیاتی کار می‌کردند که باید در این زمینه اطلاع‌رسانی و آموزش صورت بگیرد. وی در ادامه تبیین کرد: اعداد و ارقام مختلفی درباره فرارهای مالیاتی است؛ مسیرها و ترفندهای زیادی برای فرارهای مالیاتی وجود دارد که یکی از مهم‌ترین روش‌های فرارهای مالیاتی فاکتورها و معامله‌های صوری است، تیمی در این زمینه تشکیل شده است، برخی از شرکت‌ها در ۱۰۰ تا ۲۰۰ رشته فاکتور صوری صادر می‌کنند که مشخص است این شرکت‌ها صوری و کاغذی هستند. همچنین به گفتهٔ وی، یکی از روش‌های شناسایی فرارهای مالیاتی، استفاده از رصد تراکنش‌های بانکی است که سبحانیان با اشاره به این موضوع بیان کرد: بیش از ۱۸۰ هزار حساب شخصی را شناسایی کردیم که غیرتجاری بودند؛ اما فعالیت تجاری انجام می‌دادند حجم بسیار بالایی از گردش وجوه نیز با این حساب‌ها صورت گرفته است .۶۶ هزار میلیارد تومان شناسایی شده است که ۴۵ شخص حقیقی فاقد پرونده مالیاتی هر کدام بالای ۵۰۰ میلیارد تومان واریزی به حساب داشتند.
«سوءاستفاده کنندگان از عناوین نهادهای مقدس» یکی دیگر از بندهای مطرح‌شده از سوی سبحانیان بود که وی در این زمینه ابراز کرد: سوءاستفاده کنندگان از عناوین نهادهای مقدس ازجمله قرض‌الحسنه برای فرار مالیاتی استفاده کرده‌اند، متأسفانه برخی از صندوق‌ها فعالیت‌های آنها شفاف نیست. صندوقی شناسایی شده که با بیش از ۱۴۳ هزار میلیارد تومان و ۲۰۰ دستگاه پوز فعالیت می‌کند، ضمن اینکه این روش‌ها منسوخ شده است و با روش‌های قانونی شناسایی می‌کنیم.
«هشدار به پزشکانی که از کارتخوان استفاده نمی‌کنند» نیز یکی دیگر از موارد مطرح در نشست سبحانیان با اصحاب رسانه بود که وی با بیان اینکه طبق گزارش سامانه پنج هزار پزشک از کارتخوان استفاده نمی‌کنند، گفت: اطلاعات این پزشکان به نظام پزشکی ارجاع داده شده است. وی بیان کرد: سامانه سوت‌زنی پلی برای گزارش‌های مردمی از تخلف‌ها و فرارهای مالیاتی است که ۱۱ هزار گزارش مردمی در آن ثبت شده است، ۶ هزار و ۴۰۰ گزارش از عدم استفاده اصناف از کارتخوان است و ۳ هزار و ۸۰۰ گزارش از ارائه شماره کارت به کارت در اصناف است. معاون وزیر اقتصاد ضمن تأکید بر این مهم که «تغییرات در طرح مالیات بر سوداگری به نفع سفته‌بازان منجر می‌شود» با اشاره به طرح مالیات بر عایدی سرمایه گفت: این طرح در مجلس نهایی شد و در مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای نگهبان بررسی می‌شود که جلسه‌های مختلفی برگزار کردیم، ایراداتی ارائه شد که توضیح دادیم. اگر با این شکل به تصویب نرسد و تعدیل تورمی انجام شود نه‌تنها بازدارندگی نخواهد داشت، بلکه سودآوری سفته‌بازی را در پی خواهد داشت. سبحانیان گفت: کار کارشناسی در دولت و مجلس بر روی طرح انجام شده است تا ظرفیت بازدارندگی داشته باشد دولت چشم طمع برای درآمدزایی ندارد؛ بلکه این طرح ابزار تنظیم‌گری است امیدواریم به همین ترتیب که در مجلس به تصویب رسید در شورای نگهبان تأیید شود. ضمن اینکه اعلام آمادگی می‌کنیم که زیرساخت‌های اجرای آن را فراهم کنیم. به گفتهٔ وی؛ این طرح در ۱۸۰ کشور اجرا می‌شود یکی از مصادیق رونق فعالیت‌های تولیدی عدم جذابیت سوداگری است این قانون در راستای حمایت از مردم در خرید و اجاره‌خانه است فعالیت‌های سوداگرانه صورت می‌گیرد که سفته‌بازان انجام می‌دهد مردم نگران نباشند هر کسی در کشور یک خانه و خودرو می‌تواند داشته باشد و مشمول این نوع مالیات نباشند.
«موضوع خودرو و خانه‌های لوکس» به روال همیشگیِ نشست‌های سازمان، ازجمله موارد مطرح درِ نشست بود که سبحانیان با اشاره به این نکته که ۵۲۰ هزار خودروی لوکس و ۴۵ هزار خانه لوکس شناسایی شد، ادامه داد: در سال ۱۴۰۰، ۱۷۷ هزار خودروی لوکس شناسایی شد، تکلیف بودجه ۶ همت و مالیات تشخیصی ۲ همت بود که ۷۷۰ میلیارد تومان وصول شد. وی تصریح کرد: در سال ۱۴۰۱، ۲۶۲ هزار خودروی لوکس شناسایی شد، تکلیف بودجه ۶ همت و مالیات تشخیصی بیش از ۲ همت بود که حدود ۲۰ میلیارد تومان مالیات وصول شده است. وی عنوان کرد: ۵۲۰ هزار خودروی لوکس در سال جاری شناسایی شده است. وی با اشاره به وضعیت خانه‌های لوکس و خالی گفت: در سال ۱۴۰۰، ۱۲ هزار خانه خالی شناسایی شد که تکلیف بودجه ۷۰۰ میلیارد تومان و میزان مالیات تعیین شده ۳۹۲ میلیارد تومان بود که حدود ۲۵ میلیارد تومان وصول شد همچنین در سال گذشته حدود ۴۵ هزار خانه لوکس شناسایی و مالیات تعیین شده ۲ همت بود که تنها ۶ میلیارد تومان مالیات از خانه‌های لوکس دریافت شد. وی خاطرنشان کرد: سازمان امور مالیاتی فقط مسئول وصول مالیات است و متولی این امر وزارت راه است ضمن اینکه این سازمان آمادگی دارد، در گروه‌هایی که برای بازدید سرزده از املاکی‌ها تشکیل شده است حضور یابد. معاون وزیر اقتصاد با تأکید بر اینکه طبق اطلاعات وزارت راه حدود ۳۰۰ هزار خانه خالی شناسایی شده است، گفت: ۶۶ هزار واحد متعلق به افرادی هستند که بیش از ۲ خانه خالی دارند. ۳۳ هزار برگ مطالبه به ارزش یک هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان صادر شده است در این رابطه ۶۴۶ پرونده قطعی شده است که ارزش آن حدود ۶.۵ میلیارد تومان بوده است. وی تاکید کرد: ۴۹ شخص حقیقی و حقوقی در کشورکه بالای ۲۰ واحد خانه خالی دارند، شناسایی شده‌اند.

استفاده از ظرفیت بخش تعاون در واگذاری بنگاه‌ها

عضو هیات رئیسه اتاق تعاون کمک به رشد اقتصادی و توسعه اقتصاد غیردولتی را هدف اصلی ابلاغ سیاست های اصل ۴۴ دانست و گفت: با استفاده از ظرفیت های بخش تعاون بسیاری از امور اقتصادی دولت به ویژه بحث واگذاری بنگاه‌ها می‌تواند از طریق بخش تعاون مدیریت شود.
به گزارش زمان به نقل ازایسنا، علی مطیع جهانی با اشاره به قانون سیاست های کلی اصل ۴۴ اظهار کرد: هدف اصلی از ابلاغ قانون سیاستهای کلی اصل ۴۴ این بود تا به رشد اقتصادی و توسعه اقتصاد غیردولتی کمک شود. معتقدم توسعه در کشور زمانی در مسیر اصلی خود قرار می گیرد که تمام ابعاد آن اعم از توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی به رشد واقعی برسد. وی ادامه داد: در بسیاری از کشورهای توسعه یافته اقتصاد بر محور بخش خصوصی استوار بوده و نقش دولت به عنوان ناظر و حامی اقتصاد خصوصی بسیار پر رنگ است از این رو با ابلاغ قانون سیاست های کلی اصل ۴۴ و تاکیدات مقام معظم رهبری بر ایجاد اقتصاد مردمی و واگذاری امور به بخش خصوصی و همچنین توجه ریاست جمهوری در دولت سیزدهم به جایگاه واقعی بخش تعاونی و خصوصی می‌توان امیدوار بود که جایگاه اقتصاد غیردولتی را به سهم قابل توجهی از تولید ناخالص داخلی رساند. عضو شورای عالی سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی شتاب بخشیدن به رشد اقتصاد ملی، گسترش مالکیت در سطح عموم به منظور تأمین عدالت اجتماعی، ارتقای کارایی بنگاه‌های اقتصادی و بهره‌وری منابع مادی و انسانی و فناوری، افزایش رقابت‌پذیری در اقتصاد ملی، افزایش سهم بخش‌های خصوصی و تعاونی در اقتصاد ملی، کاستن از بار مالی و مدیریتی دولت در تصدی فعالیت‌های اقتصادی، افزایش سطح عمومی اشتغال، تشویق اقشار مردم به پس‌انداز و سرمایه گذاری و بهبود درآمد خانوارها را هشت هدف مشخص شده در متن سیاست های کلی اصل ۴۴ عنوان کرد. مطیع جهان درعین حال اقتصاد تعاونی را رکن دوم اقتصاد دانست و گفت: با توجه به حضور مستقیم مردم و نقش مدیریتی آن توسط آنها اقتصاد تعاونی می‌تواند به عنوان اصلی ترین نوع اقتصاد مردمی در اجرایی شدن سیاست ها مورد توجه قرار گیرد. وی ادامه داد: تعیین سهم ۲۵ درصدی بخش تعاون از تولید ناخالص داخلی بهترین گواه است که با استفاده از ظرفیت های بخش تعاون بسیاری از امور اقتصادی دولت به ویژه بحث واگذاری بنگاه‌ها می‌تواند از طریق بخش تعاون مدیریت شود. به گفته عضو هیات رئیسه اتاق تعاون، در سنوات گذشته به دلیل عدم اعتقاد و باور به بخش تعاون خصوصا عدم اجرای سند توسعه بخش تعاون، سهم بخش تعاون به حدود هفت درصد از تولید ناخالص داخلی رسیده است، در حالی که می توانست به رشد بیشتری دست پیدا کند.

نگاه روز

تغییر مسیر نرخ ارز و تورم با سیگنال‌های سیاسی

مریم فکری

یک کارشناس اقتصادی معتقد است: امید به آزادی منابع از یک سو و لغو بخشی از تحریم‌ها از سوی دیگر، فعلا تنها امید برای ثبات در بازارها است.
انتشار خبرهای مختلف درباره آزادسازی منابع ارزی ایران، در حال حاضر بازارها را وارد فاز تازه‌ای کرده است. یک عضو اتاق بازرگانی ایران عراق از آزاد شدن ۲ میلیارد دلار بلوکه شده و رییس کل بانک مرکزی از دسترسی سریع به ۶.۷ میلیارد دلار از منابع موجود ایران در صندوق بین المللی پول خبر می‌دهد. به اعتقاد تحلیلگران، ورود منابع ارزی جدید به کشور باعث کاهش قیمت دلار در بازار و به تبع آن، تغییر مسیر سایر بازارها خواهد شد. اما این شرایط در حالی به وجود می‌آید که به گواه کارشناسان، مسیر تورم را تغییر نمی‌دهد و کاهشی نمی‌کند. به باور آن‌ها، از نظر واقعیت‌های اقتصادی تعادلی در ارز مورد نیاز و ارز ورودی دیده نمی‌شود. در این خصوص حسین محمودی‌اصل در گفت‌وگو با خبرگزاری خبرآنلاین درباره وضعیت بازارها می‌گوید: با انتشار خبر سلطان عمان در هفته گذشته بازارها به وضعیت انتظار رسیدند؛ هر چند قبل از آن نیز رکود مشهود بود. وی می‌افزاید: ایجاد روابط با عربستان و در ادامه مصر، تدبیری در جهت تنش‌زدایی است، اما کانال‌های ارزی را باز نمی‌کند، اما آزادی زندانیان آمریکایی در مقابل آزادی منابع ایران در کره‌جنوبی و گزارش آژانس در مورد برطرف شدن سوالات در دو مرکز مشکوک می‌تواند گام به جلو باشد. این کارشناس اقتصادی با بیان این‌که در بهترین حالت ممکن است توافق موقت شکل بگیرد، درباره بازار ارز عنوان می‌کند: فعلا با توجه به بهای تمام شده کالاهای صادراتی، قطعی برق و گاز و قیمت ارز نیمایی، صادرات کاهشی خواهد شد و انگیزه‌های صادرات تقویت نشده و بیشتر انگیزه واردات بادلار نیمایی افزایش یافته است. محمودی‌اصل با بیان این‌که با کاهش قیمت جهانی، صادرات ممکن است امسال کمتر از ۱۴۰۱ شود، تصریح می‌کند: از نظر واقعیت‌های اقتصادی تعادلی در ارز مورد نیاز و ارز ورودی دیده نمی‌شود. این کارشناس اقتصادی متذکر می‌شود: امید به آزادی منابع از یک سو و لغو بخشی از تحریم‌ها از سوی دیگر، فعلا تنها امید برای ثبات در بازارها است. محمودی‌اصل ادامه می‌دهد: با رصد وضعیت تجارت خارجی و همچنین خلق پول و رشد نقدینگی ثابت حدود ۳۵ درصدی، شرایط تورمی فعلا پایدار خواهد بود و تنها یک توافق خوب و لغو تحریم‌ها می‌تواند مسیر را تغییر دهد. مجید عبدالحمیدی، کارشناس اقتصادی نیز در رابطه با تاثیر گشایش‌های سیاسی و اقتصادی بر صنایع تولیدی، می‌گوید: سفر پادشاه عمان به ایران می‌تواند به سبب جذب سرمایه‌گذاران جدید در کشور حامل اخبار مثبتی برای بازار در بلندمدت باشد. وی تصریح می‌کند: به دنبال گشایش سیاسی، تسهیل روند آغاز مجدد مذاکرات احیای برجام، تسهیل ارتباطات سیاسی با همسایگان به طور حتم شرایط بهتری برای صنایع تولیدی به وجود خواهد آمد. این کارشناس اقتصادی می‌افزاید: مطابق آمار طی سال‌های اخیر بسیاری از صنایع به سبب مسائل تحریمی در بحث واردات قطعات به منظور نوسازی دستگاه‌های تولیدی یا مواد اولیه برخی محصولات با مشکلات متعددی مواجه بودند. عبدالحمیدی تصریح می‌کند: کاهش نرخ ارز در صورت احیای برجام نه تنها خبر منفی برای صنایع تولیدی محسوب نمی‌شود بلکه گشایش‌های اقتصادی و رفع تحریم‌ها به مرور می‌تواند ضمن تسهیل روند صادرات و واردات، زمینه سودآوری بسیاری از صنایع صادراتی محور را فراهم آورد. این کارشناس اقتصادی متذکر می‌شود: رفع تحریم‌ها می‌تواند اثر مثبتی را بر گروه بانکی بگذارد زیرا تحریم‌ها موانعی متعددی را در بحث تراکنش‌های بانکی بین ایران و سایر کشورها به دنبال داشته و عملا اختلالاتی را در بحث عملکرد آنها ایجاد کرده است.

Alborz.payam@gmail.com

سرمقاله

چگونه رفتار مردم براساس تورم بالا تنظیم شد؟

مجیدسلیمی‌بروجنی

نااطمینانی به آینده و بی‌ثباتی سیاست‌های اقتصادی، شرایطی را در کشور ایجاد کرده است که بیش از هر زمان دیگری مردم روند سطح عمومی قیمت‌ها را افزاینده می‌دانند و در نتیجه رفتارشان را براساس تورم بالا تنظیم می‌کنند.
در سال‌های اخیر به خاطر گسترش اطلاع‌رسانی و اعلام نظر اقتصاددانان در رسانه‌ها به خصوص فضای مجازی، فعالان اقتصادی و مردم عادی توجه‌شان به متغیرهای دیگری چون نقدینگی، کسری بودجه و نرخ ارز جلب شد؛ به طوری که این مفاهیم امروز به یک اطلاع عمومی در میان مردم تبدیل شده است. هر کجا با مردم صحبت کنید، از آن حرف می‌زنند. اگر سبزی‌فروش قیمت سبزی‌هایش را نسبت به روز قبل افزایش داده، دلیلش را افزایش نرخ ارز و حتی کسری بودجه دولت عنوان می‌کند. مردم روند متغیرهای مذکور را دنبال می‌کنند و براساس آن، انتظارات‌شان را شکل می‌دهند. برای مثال، وقتی اخبار مربوط به رشد نقدینگی و افزایش کسری بودجه دولت را می‌خوانند، افزایش تورم و نرخ ارز را پیش‌بینی می‌کنند و بلافاصله در ذهن‌شان انتظارات تورمی شکل می‌گیرد. در نتیجه، بعضی‌ها دارایی‌هایشان را از کشور خارج می‌کنند، دیگری ریالش را به ارز تبدیل می‌کند، دیگری خودرو می‌خرد و یکی به ملک و طلا پناه می‌برد. برخی نیز خرید کالاهای بادوام مورد نیازشان نظیر یخچال، لباس‌شویی یا تلویزیون را جلو می‌اندازند. حتی برخی خانوارها موادغذایی قابل نگهداری خریداری می‌کنند تا در ماه‌های بعد مجبور نباشند با قیمت بیشتری آن را بخرند. وضعیت امروز اقتصاد و جامعه ایران همچون بمب ساعتی شده که هر لحظه امکان انفجار آن می‌رود؛ بمبی که زمان دقیق انفجار آن برای ما مشخص نیست، اما در صورتی که آن را به حا خود رها کنیم، انفجار آن قطعی خواهد بود. سال‌هاست که کارشناسان و تحلیلگران، صدای تیک‌تاک عقربه‌های آن را می‌شنوند و سعی کرده‌اند وضعیت بحرانی قریب‌الوقوعی را به همگان هشدار دهند. در گفتمان اقتصاد ایران، این هشدارها چند سالی است که با کلید واژه ابرچالش شناخته می‌شود. در سال‌های اخیر بیش از پیش سعی شده است تا ابعاد این ابرچالش برای مردم و حاکمان تبیین شود؛ اقتصاد امروز با چالش‌هایی همچون تورم سنگین و رشد شدید نقدینگی و... روبه‌رو شده است که هر یک به تنهایی می‌توانند یک جامعه و اقتصاد را به ورطه نابودی برسانند. از میانه‌های دهه ۹۰ زنگ خطر نسبت به بروز و تعمیق ابرچالش‌ها از سوی اقتصاددانان به صدا در آمد و هنوز دولت دوازدهم انتخاب نشده و روی کار نیامده بود که این موارد اعلام و تا حدودی تبیین شد. متاسفانه در کشور ما سیاستمدار و سیاست‌گذار نگاه کوتاه‌مدت مبتنی بر منافع و ترجیحات شخصی و نهایتا گروهی دارد. علاقه‌ای هم به حل ریشه‌ای مشکلات و چالش‌ها نشان نمی‌دهد؛ چراکه حل ریشه‌ای مسایل هزینه بالا اما کوتاه‌مدت دارد و طی یک زمان کوتاه به جامعه فشار وارد می‌کند، اما منافع بلندمدت و ماندگاری در بر دارد. برای مثال، اگر قرار بود در دهه ۱۳۸۰ اصلاح الگوی مصرف و قیمت انرژی، اصلاح الگوی کشت یا اصلاح الگوی مصرف آب صورت گیرد، به طور قطع در زمان اجرا به مردم فشار وارد می‌شد، اما منافع آن در دهه‌های بعد مشاهده می‌شد و محسوس شد. اما سیاست‌گذار به دلایل مختلف به انجام این اصلاحات تمایل ندارد. تورم در حقیقت یک معلول و نتیجه و برآیند سیاست‌های اقتصادی است که خود را در اقتصاد نشان می‌دهد. نمی‌توان به دنبال کنترل تورم رفت؛ بدون این‌که فکری به حال کسری بودجه دولت کرد یا ناترازی نظام بانکی را از بین برد. از دید کارشناسان، یک بسته اصلاح اقتصادی لازم است که همزمان به این ابرچالش‌ها حمله کند که نتیجه آن در میان‌مدت کاهش تورم است. حقیقت آن است که خنثی کردن بمبی که هر لحظه ممکن است منفجر شود، کاری نیست که هر کسی توان انجام آن را داشته باشد. در واقع نگرشی می‌تواند در راستای رفع ابرچالش‌ها گام بردارد که منافع بلندمدت جمعی را به منافع کوتاه‌مدت شخصی ترجیح دهد.
در مجموع می‌توان گفت که ساختار سیاسی به دلیل ناآگاهی از ابعاد مساله ابرچالش‌ها، ترجیح منافع کوتاه‌مدت بر منافع بلندمدت از سوی برخی افراد، نداشتن سرمایه اجتماعی لازم برای رویارویی با ابرچالش‌ها و و نداشتن منابع کافی برای مقابله با ابرچالش‌ها در وضعیتی قرار گرفته است که خواست یا ناخواسته مجبور است از کنار این مساله عبور کند. هر چه زمان به جلو می‌رود، امکان موفقیت اصلاحات کاهش خواهد یافت.

Alborz.payam@gmail.com

خبر

اجرای مرحله جدید طرح کالابرگ از ۱۳ خرداد

مرحله جدید طرح ملی کالابرگ الکترونیک از ۱۳ خرداد ماه سال‌جاری برای خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام‌خمینی (ره) و سازمان بهزیستی در دهک های اول تا سوم اجرایی می‌شود.
به گزارش زمان به نقل ازمهر، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در مورد اجرای مرحله جدید طرح ملی کالابرگ الکترونیک اطلاعیه‌ای صادر و اعلام کرد که این مرحله از ۱۳ خرداد ماه سال‌جاری برای خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام‌خمینی (ره) و سازمان بهزیستی در دهک‌های اول تا سوم اجرایی می‌شود. در متن این اطلاعیه آمده است: نظر به تعهد دولت مردمی برای حمایت از اقشار کم‌درآمد، اجرای مرحله جدید طرح ملی کالابرگ الکترونیک برای خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام‌خمینی (ره) و سازمان بهزیستی از ۱۳ خردادماه آغاز می‌شود و خانوارها می‌توانند یک ماه زودتر از واریز یارانه از اعتبار خود استفاده کنند. در این مرحله به منظور حمایت از دهک‌های اول تا سوم، یارانه خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام‌خمینی (ره) و سازمان بهزیستی ۲۰ درصد افزایش می‌یابد و همه مشمولین طرح می‌توانند به صورت اختیاری از کالابرگ الکترونیکی استفاده کنند. در این طرح کارت جدیدی صادر نمی‌شود، همه کارت‌های بانکی به نام سرپرست خانوار در طرح کالابرگ الکترونیک قابل استفاده است.

خبر

افزایش نرخ اشتغال و مشارکت اقتصادی در ۱۰ استان

نتایج طرح آمارگیری نیروی کار در سال ۱۴۰۱ روند افزایشی نرخ اشتغال و مشارکت اقتصادی را در ۱۰ استان ثبت کرده است و همچنین در تعدادی از استان‌ها این نرخ ثابت مانده است.
به گزارش زمان به نقل ازایرنا، بر اساس گزارش مرکز آمار از نتایج طرح آمارگیری نیروی کار در سال ۱۴۰۱، بررسی نسبت اشتغال جمعیت ۱۵ساله و بیشتر بیانگر آن است که ۳۷.۲ درصد از جمعیت در سن کار شاغل بوده‌اند، این شاخص در بین مردان بیشتر از زنان و در نقاط روستایی بیشتر از نقاط شهری بوده است. بررسی روند تغییرات نسبت اشتغال کل کشور در سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که این شاخص نسبت به سال ۱۴۰۰ هیچ تغییری نداشته است. جمعیت شاغلان ۱۵ساله و بیشتر در سال ۱۴۰۱ برابر با ۲۳ میلیون و ۷۱۶ هزار نفر در کشور بوده که نسبت به سال ۱۴۰۰ بیش از ۲۶۸ هزار نفر افزایش یافته است. گزارش نتایج طرح آمارگیری نیروی کار در سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد، نرخ اشتغال در استان‌های آذربایجان غربی، اصفهان، بوشهر، خراسان رضوی، زنجان، سمنان، قم، گیلان، مرکزی و همدان روند افزایشی داشته است. اشتغال در استان اردبیل نیز با ۴۱.۵ درصد ثابت ماند. طبق این گزارش، بیشترین نرخ اشتغال در استان‌های زنجان با ۴۵.۷ درصد، گیلان با ۴۱.۶ درصد و اردبیل با ۴۱.۵ درصد ثبت شده است. بررسی نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ساله و بیشتر نشان می‌دهد که ۴۰.۹ درصد جمعیت در سن کار از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند، یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته‌اند، همچنین نتایج نشان می‌دهد که نرخ مشارکت اقتصادی در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی کمتر بوده است. همچنین وضعیت نرخ مشارکت اقتصادی کل کشور در سال ۱۴۰۱ حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به سال ۱۴۰۰ هیچ تغییری نداشته است. بر اساس گزارش مرکز آمار، نرخ مشارکت در ۹ استان افزایش یافته و در چهار استان سیستان و بلوچستان، قم، گیلان و مرکزی ثابت مانده است. بیشترین نرخ مشارکت در استان‌های زنجان با ۴۹ درصد و اردبیل با ۴۶ درصد است.